

Stanovisko

k darovacej zmluve č. 2012/847 Slovenská republika MO SR c/a Obec Štiavnik

Po oboznámení sa s návrhom zmluvy, ktorý nám bol doručený e-mailom a ktorý sme osobne čiastočne prejednali dnešného dňa, sa vyjadrujem takto:

Ustanovenia zmluvy majú oporu v platnom právnom poriadku. Základnými právnymi predpismi, ktorými by sa právny vzťah po uzatvorení zmluvy spravoval, sú Občiansky zákonník a zákon č. 278/1993 Z.z., t. j. zákony, na ktoré odkazuje záhlavie darovacej zmluvy.

Pri spracovaní tohto vyjadrenia sa nebudeme zaoberať otázkou možnosti štátu zriadiť vlastnícke alebo iné právo k majetku štátu. Pretože vám bol doručený návrh zmluvy, dá sa predpokladať, že štát resp. orgán, ktorý jeho menom koná, dodržal všetky povinnosti určené zákonom. Myslí sa tým najmä skutočnosť, že štát môže zmluvu o prevode majetku štátu uzatvoriť len v prípade, že ide o tzv. prebytočný majetok, ktorý je definovaný ako *majetok, ktorý neslúži a ani v budúcnosti nebude slúžiť správcovi na plnenie jeho úloh*. **Skúmanie, či boli dodržané všetky dotknuté právne predpisy Vám ako prípadnej zmluvnej strane neprislúcha a v budúcnosti ani nemôže byť vyhodnotené na Vašu ujmu.**

§ 11 ods. 7 zákona č. 278/1993 Z.z. umožňuje *i bez ponukového konania darovať hnutel'né veci vo vlastníctve štátu podľa písm. b) obci alebo VÚC na plnenie úloh preneseného výkonu štátnej správy alebo na výkon samosprávy.*

Darovanie v príčinnej súvislosti s možným využitím majetku na plnenie úloh sa následne premietlo aj do čl. II. bod 2.4. zmluvy, v ktorom je v podstate jednostranné prehlásenie obdarovaného, že *„bude predmet zmluvy využívať na zabezpečenie núdzového zabezpečenia obyvateľ'ov obce jednotkami CO a na zabezpečenie úloh jednotky CO obce...“* Napriek tomu, že obdarovaný sa výslovne nezaväzuje predmet darovania využívať na tieto účely, dá sa logickým výkladom ustáliť, že toto ustanovenie je záväzkom obdarovaného o spôsobe nakladania s predmetom daru.

V zmysle § 628 a násl. Obč. zákonníka nemá darca oprávnenie viazať zmluvu na povinnosť obdarovaného, to znamená podmieniť uzatvorenie zmluvy splnením nejakej povinnosti. Darca má však oprávnenie dať „príkaz“ obdarovanému ohľadom spôsobu nakladania s darom. Pretože zákon pojem príkaz nepozná, dá sa príkaz vyhodnotiť ako vedľajšie ustanovenie zmluvy tzv. rozvázovacia podmienka, ktorej splnenie ovplyvní účinnosť právneho úkonu. To znamená, že právny úkon stráca účinnosť, teda jeho účinnosť zaniká, ak sa úkon robí závislým od toho, či sa určitá skutočnosť stala alebo stane, príp. či sa nestala alebo sa nestane a k tejto situácii dôjde.

Vychádzajúc z presnej dikcie čl. II. bod 2.4. zmluvy, keďže ide o jednostranný prejav vôle obdarovaného, nie je celkom zrejmé, či ide o rozvázovaciú podmienku (príkaz) alebo nie. Pre každý prípad však treba upozorniť na to, že pokiaľ by sa v budúcnosti darca domáhal informácie o spôsobe naloženia s predmetom daru, je povinnosťou obdarovaného ho o tom

vyrozumieť. Pokiaľ by darca následne dospel k záveru, že obdarovaný porušil ustanovenie zmluvy o nakladaní s darom a obdarovaný by jeho záver rozporoval, bolo by potrebné viesť súdne konanie o prípadnej neúčinnosti právneho úkonu. Pre možnosť podania takejto žaloby platí trojročná premlčacia doba, ktorá začína plynúť odo dňa prevzatia daru.

Za právne významné považujeme okrem už označeného ustanovenia zmluvy aj ustanovenie čl. VI. bod 4.6. zmluvy, v ktorom *„obdarovaný bez výhrad prijíma predmet daru v stave, v akom sa v súčasnej dobe nachádza, pričom stav je mu dobre známy z osobného poznania a z predložených dokladov“*.

Z kontextu dvoch citovaných ustanovení zmluvy by malo vyplynúť, že obdarovaný riadne pozná technický stav predmetu darovania a s ohľadom na túto vedomosť sa zaväzuje, že predmet darovania bude využívať na účely v zmysle bodu 2.4. zmluvy.

Pretože sa dá ustáliť, že vedomosť obdarovaného o stave predmetu darovania napriek prehláseniu nemusí byť úplná a nemusí ani zodpovedať reálnemu stavu predmetu darovania, v nadväznosti na to sa dá akceptovať zmena spôsobu nakladania s darom. Máme za to, že rozhodujúci je záujem obce v tom zmysle, že predmet daru alebo iný prípadný zaň získaný prospech musí slúžiť účelu, pre ktorý bola darovacia zmluva uzatvorená.

Máme za to, že striktné trvanie na užívaní predmetu darovania dohodnutým spôsobom by mohlo za situácie zisteného poprípade neskôr nastavšieho technického stavu predmetu darovania spôsobiť nemožnosť splnenia, čím myslíme splnenie prehlásenia obdarovaného o spôsobe užívania daru.

Sme toho názoru, že účelom zmluvy je pomôcť obci pri plnení úloh v oblasti CO, pričom pomoc znamená odbremeniť obec od časti výdavkov, ktoré sú s plnením týchto úloh spojené. Striktné trvanie na užívaní daru určeným spôsobom by mohlo práve naopak viesť k tomu, že obec, aby splnila zmluvu, by musela investovať do predmetu daru finančné prostriedky v takej výške, ktorá by v konečnom dôsledku mohla predstavovať neprímeraný výdavok, najmä vo vzťahu k prospechu, ktorý mu zmluva prináša.

Pri uzatvorení každej zmluvy je potrebné nielen sledovanie dodržiavania jednotlivých jej ustanovení, ale minimálne rovnako potrebné je sledovať účel, pre ktorý bola zmluva uzatvorená. Účel uzatvorenia zmluvy je nesporný – poskytnúť obci majetok na konkrétny účel, teda usporiť jej zdroje, ktoré by inak musela na jeho dosiahnutie vynaložiť. S poukázaním na to, pokiaľ pri zhodnotení všetkých ukazovateľov sa bude v budúcnosti javiť za ekonomickejšie pre obec s predmetom daru naložiť inak, ale za predpokladu, že výťažok z tohto úkonu bude použitý na účel, ktorý sa darovaním sledoval, považujeme za prípustné naložiť s darom aj inak. Zdôrazňujeme, že podľa nášho názoru za rozhodný je treba považovať konečný zámer darcu.

Vychádzajúc z toho odporúčame v prvom kroku navrhnúť úpravu návrhu darovacej zmluvy, a to konkrétne bodu 2.4. resp. bodu 4.6. tak, aby z nich vyplynula možnosť dar speňažiť s podmienkou použitia výťažku z predaja na účel uvedený v bode 2.4. zmluvy; to samozrejme za predpokladu, že po prevzatí daru obec objektívne zistí, že technický stav predmetu darovania ho nedovoľuje používať na zamýšľaný účel resp. že uvedenie do požadovaného technického stavu by znamenalo pre obec neprímeranú záťaž.

Pokiaľ darca nebude súhlasiť s úpravou textu zmluvy, máme za to, že obdarovaný po zisteníach v zmysle predchádzajúceho odstavca, časť vety za bodko-čiarkou, môže nakladať s predmetom daru inak, ako predpokladá zmluva, ale to vždy len za dodržania podmienky, že nakladanie s darom bude viesť k zabezpečeniu núdzového zabezpečenia obyvateľov obce jednotkami CO a na zabezpečenie úloh jednotky CO.

Záverom ešte uvádzame, že práva darcu dohliadnuť na spôsob naloženia s darom sú chránené možnosťou ako sme vyššie uviedli, teda možnosťou domáhať sa súdneho určenia neúčinnosti právneho úkonu. Pretože vymożenie konania obdarovaného spôsobom podľa bodu 2.4. zmluvy nie je sankcionované, výsledkom úspešného sporu z pohľadu darcu by bolo len vrátenie finančných prostriedkov získaných za predmet daru. To však samozrejme predpokladá, že by súd darcovi dal za pravdu a konanie obdarovaného vyhodnotil za rozporné nielen s konkrétnymi ustanoveniami zmluvy, ale aj s jej účelom.

V Žiline dňa 28.02.2012

JUDr. Oľga Hadbábna